

справі ми звикли досягати найкращі результати», а режим – це засіб, який хороший тільки в тому випадку, коли він доречний [1, 659]. Режим може залежати від віку дитини, її здібностей, навколишнього оточення, сусідів та багатьох інших причин. Для запровадження режиму треба запроваджувати правила, в яких дитина буде певна, які слід подати спокійним тоном, які будуть по силі дитині. Виконуючи правила, навіть якщо немає бажання до їх виконання, дитя починає дисциплінуватись.

А.С. Макаренко детально аналізував значення трудового виховання в сім'ї. Педагог писав: «Ваша дитина буде членом трудового суспільства...» [1, 668]. Це означає, що її цінність на ринку праці, життєвий рівень, матеріальне становище, місце в суспільстві, на пряму залежатиме від того наскільки вона готова в соціумі працювати і наскільки якісно підготовлена до цієї праці. Також педагог стверджував, що праця має бути творчою, до якої людина буде ставитись з любов'ю. Коли людина розуміє користь своєї роботи, проявляє в ній свої таланти й отримує від цього радість, то плоди такої праці будуть на благо не тільки людині, а й суспільству.

Під час трудового виховання формуються ділові відносини, які будуються на довірі та взаємодопомозі. Праця позитивно впливає на фізичний, психічний, духовний розвиток людини. Тому Антон Семенович пише: «Трудова участь дітей в житті сім'ї повинна починатися дуже рано. Починатися вона повинна у грі» [1, 670]. Тобто з раннього віку потрібно долучати дитя до роботи, починаючи з елементарних речей, наприклад складання іграшок чи прибирання кімнати.

Отже, А.С. Макаренко наголошував, що саме в сім'ї формуються ті якості, які більше ніде не можуть бути сформовані. З його педагогічних творів ми можемо почерпнути для себе основні виховні ідеї, які допоможуть у розв'язанні низки актуальних проблем у сімейному вихованні.

Список використаної літератури

1. Кузьмінський А.І., Омеляненко В.Л. Педагогіка: Хрестоматія / А.І. Кузьмінський, В.Л. Омеляненко. – К.: Знання-Прес, 2003. – 700 с. – (Навчально-методичний комплекс з педагогіки).
2. Ракул А. Проблема сімейного виховання в педагогічній концепції А.С. Макаренка [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://dspace.pnpu.edu.ua/bitstream/123456789/2242/1/Racul.pdf>

Науковий керівник: к.п.н., доцент Лещенко І. Т.

Пустовіт І. М., Гребенюк О. В.

Черкаський національний університет ім. Б. Хмельницького

ЗНАЧЕННЯ РОДИННО-ПОБУТОВОЇ КУЛЬТУРИ У ВИХОВАННІ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

На сьогоднішньому етапі розвитку педагогіки родинно-побутова культура є важливою складовою у вихованні дітей дошкільного віку і її впливу на моральний розвиток дитини. Поняття «родинно-побутової культури» пояснює у моральному досвіді родини у процесі підготовки дитини до життя. Цей процес передається із покоління в покоління. Тому у вихованні дитини дошкільного віку важливу роль має сім'я. Саме формування цієї морально-етичної особистості відбувається у певних умовах: суспільстві, повсякденного спілкування, стосунках між батьками і дітьми, родинних традицій і правил.

Найкращим часом для сприймання дитиною дошкільного віку морально-етичних надбань вважається до п'яти років, коли дитина активно розвивається і з великим зацікавленням досліджує і пізнає навколишній світ. Ці правила добре знали наші предки, тому вони створили багато форм дитячої усної народної творчості. Таким чином, традиційне родинне виховання у сім'ї не визначалося певною ціллю на розвиток дитини, воно відбувалося непомітно для дитини, стихійно.

Приклад родинного виховання – це повноцінно розвинута особистість з багатими знаннями і морально-духовними якостями, зазначає, педагогічний дослідник

М.Г. Стельмахович. Також він пише, що «Родинне виховання – це процес цілеспрямованого формування особистості під керівництвом родини. Процес родинного виховання – це сполучення послідовних дій сім'ї, спрямованих на досягнення гармонійного виховання дітей» [1, С. 14-17].

Одним із шляхів підвищення успішного традиційнoго родинного виховання є використання різних форм і методів роботи з батьками на засадах народної педагогіки. Вихованню дітей дошкільного віку характерна суб'єктивність, що залежить від морально-психологічного клімату сім'ї, від рівня сформованості педагогічної культури батьків, тривалості та характеру спілкування з дітьми, родинних традицій.

Спираючись на методичні поради видатного педагога С. Ф. Русової, яка висвітлювала думку про створення національного виховання на родинно-побутові традиції, вона вбачала в сім'ї важливу частину всебічного розвитку дитини. Просвітниця вважала, коли «Батько, й мати, й діти несуть кожний свій обов'язок, свою працю, й мають свою волю, але всі об'єднанні одним спільним шуканням добра й правди» [2, С.13].

У прояві деяких родинно-побутових традицій в значній мірі виражений народний ідеал людських якостей, формування і наявність яких зумовлює сімейне щастя, сприятливий мікроклімат сім'ї, в цілому, людське благополуччя, навіть, незважаючи на значні соціальні зміни в суспільному житті дітей дошкільного віку.

Чудовим педагогічним засобом вияву уваги до сім'ї, роду, предків, є українські традиції:

- традиційні храмові свята, коли сходиться разом з дітьми й сідає за святковий стіл вся родина;

- збереження, примноження й передача від покоління до покоління родинних реліквій;

- фотографії родичів у хаті на стіні, прикрашені вишитими рушниками, або фотоальбоми;

- родинно-мистецькі традиції (музичні, образотворчі, декоративно-ужиткові) – відображають естетичний колорит побуту, доброзичливе ставлення до людей, уміння виробляти вироби, передають з минулого в майбутнє усталені століттями форми, ідеї, образи, теми, формують кодекс народної етики й естетики;

- музичні традиції є особливою формою засвоєння навколишньої дійсності, найпотаємнішого й найтоншого стану душі. Вони завжди підтримували бадьорість духу й національну свідомість, розвивали емоційну культуру.

Отже, родинно-побутові традиції перевірені і примножені не одним поколінням, містять у собі морально-етичні цінності, що мають велике значення у вихованні дітей дошкільного віку. Родинно-побутова культура покликана служити зміцненню сімейно-родових зв'язків і відносин, що виступають як механізм передавання особистісних рис людини. Збагачене традиціями життя родини сприяє повноцінній організації життєдіяльності дитини дошкільного віку, забезпечує зростання взаєморозуміння між батьками і дітьми, допомагає удосконалювати процес домашнього виховання дітей дошкільного віку

Список використаних джерел

1. Стельмахович М.Г. Українська родина. Сім'я і родинне виховання в Україні з початку ХХ ст. і донині : Рідна школа : № 3.1993. С. 14 – 17.

2. Русова С. Ф. Нова школа соціального виховання : Вибрані педагогічні твори: у 2-х кн. : Київ: «Либідь», 1997. С.13

3. Сорока І. Роль українських родинно-побутових традицій у вихованні дошкільників. С. 172-176 Веб-сайт. URL: http://dspace.vspu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/6059/Soroka_Zbirnik_mistectvo_2020-172-176.pdf?sequence=1&isAllowed=y

4. Сахарчук І. В. Традиції родинно-побутової культури як чинник морального виховання дитини, Наука, освіта, суспільство очима молодих: Матеріали Х Міжнародної науковопрактичної конференції студентів та молодих науковців. – Рівне: РВВ РДГУ. 2017. С. 130-132.

Науковий керівник: кандидат педагогічних наук, старший викладач Гребенюк О. В.